

Temetési beszéd Demény Attila fölött, 2021 május 17-én. Házsongárdi temető, deli 12 h.

1. Felkérjük a Magyar Opera kórusának a jelenlévő tagjait, hogy énekeljék a 90. zsoltár 1–2 és utolsó versét: „Tebenned bízunk eleitől fogva, Uram, téged tartottunk hajlékunknak!” Hallgassuk meg négy szólamban az ősi hitvallást!

2. Előfohász.

A mi segítségünk és egyedüli vigasztalásunk az Úr nevében van, aki teremtette az eget és a földet. Zsolt 124,8; 2Kor 1,4).

Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban, azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket. Ámen (2Kor 1,3–5)

3. Hallgassuk meg a 42-ik zsoltár négy versszakát; egy vigasztalást kérő zsoltár-imádságot énekel a kórus négy szólamban

4. Könyörgés. Textus Nyugtalan a mi lelkünk! Isten után szomjúhozik a mi lelkünk, az élő Isten után! Amíg el nem pihen őbenne!

Demény Attila testvérünk ravatala mellett azért könyörgünk, hogy Isten az Ő Igéjével és Szent Lelkével támasszon világosságot a gyászunk sötétségében. A jelenlévőket és távollévőket egyaránt vigasztalja meg a nagy szomorúságban!

Mindezt a feltámadott Jézus Krisztus nevében kérjük! Ámen

Végtisztességet tévő gyülekezet! A mi Urunk Jézus Krisztus mondja János evangéliumának 6. részében, a 63 versben:” A Lélek az, aki életre kelt, a test nem használ semmit: azok a beszédek, amelyeket én szóltam nektek, Lélek és élet. (Jn. 6,63).

Hallgassuk meg továbbá a Krisztus feltámadásának a gyümölcseről szóló tanítást, amint az írva található a Péter apostol első levele 3.fejezetének 4-ik versében: **”Ne a külső dísz legyen a ti ékességeitek..... hanem a szív elrejtett embere a szelíd és a csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt.”**

5. Igemagyarázat

Gyászoló Atyámfiai!

Illik a mi elhunyt szerettünk hitéhez és humorához, részéről megengedhető lenne ez a megszólítás: **Én is drága, te is drága, mindnyájan drága Testvéreim!**

Attila ehhez zárójelben hozzátenné: feltéve, ha tiszta szívvel vagytok egymáshoz!

Mert Isten előtt a szívnek, a belső embernek nincsen titka. A megélt hit arról is szól, hogy mennyire vagyunk drágák Istennek és egymásnak. Ezzel a tudással a mi jó barátunk bizonyosan számolt, erről majd személyesen is meggyőződhetünk, ha reménység szerint Kolozsváron, a Demény Attila szülővárosában meghallgatjuk a Lacrimosa-t, az utoljára írott kórusművét.

Lacrimosa dies illa,	Könnyel árad ama nagy nap,
Qua resurget ex favilla,	Hamvukból ha föltámadnak
Iudicandus homo reus.	A bűnösök s számot adnak.

Huic ergo parce Deus,	Uram, nekik adj jó véget,
Pie Jesu Domine,	Kegyess Jézus, kérünk téged,
Dona eis requiem.	Add meg nekik békességed.

A Lacrimosa az ő búcsúzó üzenete a világ felé. Ez az imádság egy újabb, egy saját komponálású requiem, amelyet az ő útravaló ajándékának tekinthetünk. (Felesége, Ildikó halálakor éjjel és nappal a Mozart requimet hallgatta, így kereste a válaszokat és a sír békéjét.)

Demény Attilát elesett, Jóbhoz hasonló állapotában is szerettük és csendesen örvendtünk a létezésének. Szenvedései közepette úgy élte át a hullámvölgyeket, hogy imádkozott, sajátos lelkigyakorlatokat végzett. Mi is imádkoztunk érte, és még sokakról tudom, hogy könyörögtek az életéért.

Hitéletének múlhatatlan ékszerei az ő művészi és közéleti szerepléséhez viszonyítva: ismeretlenek voltak. A hitét nem szégyellte, kérkedni viszont sohasem akart. (Mai világunkban egyből furcsán néznek arra, aki hitéről, vallásáról beszél és olykor még az egyházi személyeknek is nehezebbre esik, hogy a belső ember értékeiről beszéljenek.)

E helyen nyilvánosan elmondhatjuk, hogy a másfajta világosságról, a lélek halhatatlanságáról, a végső dolgokról, az élet és a halál titkáról mi sokszor beszélgettünk egymással, főleg akkor, amikor elcsendesedett körülöttünk a világ. A vesztegzárak idején is tartottuk a kapcsolatot, telefonbeszélgetések révén osztottuk meg a lelkiekhez szabott gondolatainkat. Ezért merem megrendülten, de rendületlenül mondani a drága gyermekeinek és szeretteinek, hogy vigasztalódjanak, mert a szív elrejtett embere immáron az angyalokkal társalog: a létezés csodájának a titka már feltárult előtte, ott, abban a számunkra el sem képzelhető dimenzióban, a nyugalom és a szeretet honában!

Atyámfiai, amikor meghalunk, bekövetkezik az a pillanat, hogy szemtől szembe találkozunk a Teremtővel. Az emberi lélek visszatér Urához. Ezáltal az ember mind testestől, mind lelkestől részesévé válik annak a közösségnek, amely Jézus Krisztus és az Atya között fennáll. A mennybemenetellel vált teljessé a megváltás műve, és ez a tény kiábrázolja, hogy megnyílt az út az Istennel való teljes közösség felé.

A tegnap reggeli istentiszteleten a Farkas utcai templomban az is elhangzott a prédikációban, hogy a nyitott égre néző közösséget Isten Szent Lelke fűzi egybe, a közösség pedig ezáltal mintegy generálja és tovább adja azt a vigasztaló üzenetet, hogy nem maradtunk magunkra. A látszat ellenére mégsem vagyunk árvák.

Jézus a tanítványainak a halála és feltámadása előtt ezt mondta: „Az én Atyámnak házában sok hajlék van! (János 14,1) Az, hogy Isten hajlék, nem csak azt jelenti, hogy otthon, vagy éppen itthon vagyunk Erdélyben és ebben a világban, hanem azt is, hogy otthon vagyunk az örökkévalóságban. Mert a feltámadott Jézus mennybemenetele megtörtént!!!--- És visszajövele is megtörténik ma, holnap vagy ezer esztendő múlva.....

Természettudományos ész-központúságunk beszűkült keretei eleve behatárolják azt, hogy mi mit tartunk racionálisnak és mit nem. Ráadásul Demény Attila a nagyjaink sorába tartozó művész volt, és emlékeztetünk, hogy Tolsztoj szerint ott ahol a zene kiárad, ott az értelem törvényei nem érvényesek többé.

Én ennek a koordináta-rendszernek a metszőpontjaiban szemléltem illetve próbáltam megérteni és követni az ő belső emberének a megnyilatkozásait. Például olyan konkrét esetekben, amikor Isten közelségének a megtapasztalásáról beszélgettünk. Visszatérő téma volt, hogy az igazságos Isten elől elrejtőzködni sem neki, sem másnak nem lehet, de még a hatalommal élő és visszaélő erőszakoszerveknek sem. (Az ilyeneket aztán, Pál apostollal szólva, átadtuk a Sátánnak.)

Változó világunkban Isten jelenléte a mustármagban, a kicsiny fűszálban, az óriási tölgyben, a mezők liliomainak a szépségében egyaránt szemlélhető volt. A keserves sors ellenében is gyönyörködtünk a teremtett világban és megvetettük azt a rendszert, ahol törvénnyel rabolták el a másét.

Nyilvánvalónak látszott, hogy emberekben lehetetlen a mi segítségünk, de mégis Isten gondviseléséről és irgalmának a megtapasztalásáról szólt az ég madarainak vagy az irgalmas szamaritánusnak a története, istenfélő embereknek a tapasztalata. Vigasztaló történetekkel ajándékoztuk meg egymást és a hozzánk fordulókat. Nehéz idők jöttek sűrűn, de úgy a kis, mint a nagy dolgokban, és így

a Demény Attila életében is kézzelfoghatóan követhető volt a mennyei könyörület jele és a felebaráti szeretet.

Több évvel ezelőtt szintén nagy beteg volt. Felépülése után úrvacsorával élt, éppen karácsony táján érkeztem, és miután megcsodálta a Korondon készült kegyszereket, elmondta, hogy adventkor fényt látott! Mennyei biztatást kapott: még sok elintézni valója van, tehát igyekeznie kell!

Azóta hét esztendő telt el, kórházak sorát járta meg, de ezek ellenére is úgy tekintett erre az időszakra, hogy ez a 7 év kegyelemben bővelkedő idő volt. Bizony adjunk hálát ezért a mennyei hosszabbításért, mert annál többször szerezhett nekünk örömet: drága Családjának, Barátainak, Kollégáinak és Sorstársainak.

Demény Attila kegyelmi ajándékai közé tartozott az empátia, a kapcsolatteremtés és a kommunikáció olyan sajátos, olyan deményi mibenléte, amely őt felejthetetlené teszi, akár csak a Vörösmarti utca 36 szám alatti lakásukhoz tartozó genius loci. Mindenki vel egyedi és sajátos világot épített fel, gazdagította az életünket! Sokszor aggódtunk és féltettük! Május 11-ig mindig visszatért az életbe és a családi székhelyre. A boldogító viszontlátások sorozata ezzel a szomorú dátummal megszakadt, valósággal fáj a hiánya.....

..... /Az, hogy abban a házban olyan hírességek laktak valamikor, mint Nyíró József, Lászlóffy Aladár, elhunyt felesége, Asztalos Ildikó, féltestvére Csűrös László, vagy a szülei: Demény Dezső és Demény Piroska, az, hogy százával fordultak meg a hajlékukban diákok és a magyar szellemi élet jelesei, mindez morzsáiban a Demény Attila emlékkönyvében =Szertefoszlott Illúziók= drága gyermekeinek ajánlotta = és a különféle interjúkban olvashatóak. /

II.

Szeretett Család, drága barátaink, kedves Testvéreink!

Még jöni kell, még jöni fog, egy jobb kor, mondja a Szózat szerzője, amikor félelem és elfogultság nélkül még többet tudunk meg egymásról, többet láttathatunk meg szívünk belső emberéről. Amikor őszintén beszélünk majd bocsánatról, szeretetadósságról, amikor fejet hajtva kérjük azt, hogy:

Idegenségünket az Isten ne nézze, Támasszon hazánknak inkább mást

helyette. (Pápai Páriz Ferenc epigrammája Misztótfalusi Kiss Miklós sírkövén.” Mondjad, útonjáró: Nyugodjék meg teste! Búsult lelkének lett Isten-békessége, Idegenségünket az Isten ne nézze, Támasszon hazánknak inkább mást helyette.”)

Tiszta szívből kérjük tehát, hogy Isten jobb fiat adjon helyette azokon a pódiumokon, ahol ő vitézkedett! Várjuk az alkalmat, hogy minden esemény és

történet méltó módon kerüljön a helyére. Emellett tudnunk kell, hogy azok a fájdalmak is feltörnek, amelyekről Wittgenstein azt mondta, hogy: „Amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell”.

Hiszem, hogy Demény Attilának hamarosan életrajzírója kerül és jóllehet most még tükör által látunk és homályosan látunk, de legalább valaki majd megteszi és szív szerint mi is, akik közelről ismertük, teljesítjük kötelességünket az erdélyi örökség ápolása érdekében.

Egyháztörténeti vonalon lelkipásztorként nékem azt kell elmondanom, hogy Demény Attilát én kereszteltem meg 1973 dec. 23-án Mezőkeszűben. Keresztszülőnek kért fel minket Hanniekával, akárcsak a meghurcoltatásban lévő Kallós Zoltánt, így fejezve ki szolidaritását Kallós Zoltánnal. Szócs Géza és a jelenlévő Tökés László védelmében is síkra szállt a későbbiekben, mert erre kötelezte a belső embere.

A Demény családdal mi Piroska néni által kerültünk familiáris viszonyba az ő mezőségi népdalgyűjtő útjain. (Beleszédültünk a fájdalomba, amikor hallottuk, hogy értékes műsorainak, a Vettem Violát című sorozatának a felvételeit teherautóra lapátolták...)

Amikor Demény Attila első éves konzervatóriumi hallgatóként a diáktársaival többször is fellépett a nagysármási és a mezőkeszűi református templomban, ahol Bach műveket adtak elő a Reformáció Emléknapja és más szép ünnepélyek keretében. A diákcsapat megúszta a kicsapást és a Demény Attila konfirmálását követően más diákok is jelentkeztek katekizációra. Attila akkor elolvasta drága anyai nagyanyjának, a tordai Szabó Rózsika néninek a bibliáját, amelyet ereklyeként őriznek a mai napig.

Balázs fiát is én kereszteltem 1989 húsvétján Nagysármáson, ahova akkor látogatóként jöttem haza Hollandiából a családommal. Aggódtunk bizony, mert első napján Édesapám azt mondta a szószéken, hogy nincs mindenkinek része a feltámadásban, a conducátor nem támadhat fel...Felsejlik a **Dies irae, dies illa...** látomása... Ama nap, a harag napja, ami 1989 végén teljesedett be romániai viszonylatban....

Ezt is megúsztuk, ma sem értjük hogyan. Demény Attilát később sokszor bántották, még ma is elszomorodunk azoknak az időknek a módszerei miatt, amelyek nemcsak gazdasági megszorításokkal, hanem testi sérülésekkel is párosultak.

Végül egész sorát tudnám elmondani azoknak a keresztyén konferenciáknak vagy ünnepélyeknek a Partiumi Keresztyén Egyetemen, ahol ő építően és

élvezettel vett részt az őt körülrajongó ifjúság körében. Volt aki csak azért jött, hogy találkozhasson véle.

Amikor a vasárnapi istentiszteleteket követően a nagybetűs Beszélgetésekre került a sor, akkor az őt tisztelő kísérőitől átvette a „moderálást”, átadta nékem a szót, hogy: a tiszteletes úr pedig most foglalja nekünk össze a prédikációt... Ilyenkor a huszonötödik zsoltárt énekeltem el az előfóhász és a bűnvalló ima gyanánt, ezáltal hangolódva az örökérvényű üzenetek meghallgatására. „Szívemet hozzád emelem és benned bízom Uram!” Ez a vallomás emelte szívünket a Szabadító Istenhez.....

Testvéreim! Így lettünk mi egymás számára drágák és hitvallásos írástudók egy bedaráló világban, sokakkal együtt. Vallottuk, ahogy lehetett, a Sárospataki Kollégium feliratát: Három fáklyám ég! Hit , haza, emberiség! Jól, vagy kevésbe jól, néha talán gyarló módon, de kerestük a megismerésnek és az értékek megismertetésének a módjait és vigasztaltuk a népünket, magánemberként, a keresztyén gyülekezetben és Attila esetében a számára adatott pódiumokon.

Hittük, hogy Krisztus Urunkért és az Egyházért jogunk van szenvedni, bántalmazást eltűrni....

Gyászoló Testvéreim! Az 1660-as Váradi Biblia széljegyzetében az áll a Krisztus Urunk mennybemenetelénél, hogy a visszatéréséig nekünk vitézkednünk kell, és mi ezt sokszor elmondtuk egymásnak, amikor szamba vettük a maradék erőnket....

Ne felejtsetek, át kell venni a szellemi stafétát: Arte et Marte dimicandum, vagyis Igével, művészettel, tudománnyal és az Igazság fegyverével kell küzdeni.

Igével, tudománnyal, megnyerő eszközökkel küzdöttünk, hittük, hogy a Mennyei Gazda kipótolja fogyatkozásainkat, tékozló fiú voltunkat.... Hittük, hogy egykoron így szólít meg: Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, többre bízlak ezután, és a folytatását is hittük.....

Demény Attila egész belső lényé sugározta a felebaráti szeretetet, az Istentől kapott élet örömét. Attila a maga módján hálás volt a talentumaiért, a művészetek ajándékáért. Boldog volt, amikor adhatott a szívében bővelkedő értékekből.

Istené legyen a dicsőség az ő életéért! Emléke legyen áldott. Ámen

6.) Imádság: Mindenható Istenünk, kegyelmes mennyei Atyánk a Jézus Krisztus által! Mély fájdalomunkban és gyászunkban, elhunyt szerettünk koporsójánál vallomást teszünk szent színed előtt, hogy a halál és enyészet

közelsége mennyire lesújt, és lelkileg mennyire összetör mindannyiunkat. Nem találunk magunkban erőt arra, hogy Igéd szerint a láthatók helyett a láthatatlanokra nézzünk. Tőled kérünk mennyei látást, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus halálon is győzedelmes ereje és vigasztalása valóság legyen bensőnkben. Hadd láthassuk Krisztus vigasztaló jelenléte által, elhunyt szerettünket, Demény Attilát, abban a kegyelemben, amelyben már itt, a földi életében is részesült, s amelynek teljességébe fogadtad be őt. A búcsúvétel órájában fogadd el tőlünk hálánkat és köszönetünket azért, hogy áldásaidat elhunyt szerettünk életén át reánk, környezetére, szeretteire, barátaira és a művészeti intézményekre kiárasztottad. Te adj erőt, hogy mindennapi életünkben követhessük azt a jót, amire általa tanítottál, s azt pedig, ami ítéleted szerint enyészetre való, hadd kerüljük. Különösen azok számára kérjük Szentlelked vigasztaló erejét, akiknek a legfájdalmasabb a gyászuk: Ilkáért, Balázsért és szeretteikért könyörgünk...A mi Urunk Jézus Krisztus érdeméért kérünk, hallgass meg bennünket....

Urunk, Istenünk! Könyörgésünket az Úr Jézus imádságával foglaljuk össze:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Igemagyarázatot követően hallgassuk meg a kórust... Feleljünk az ige üzenetére, az Úrtól jött vigasztalásra énekmondással:

7.) Ének; Hallgassuk meg a kórust: Maradj velem, már már alkony főd el.

8.) Áldás. Legyünk hívek mindhalálig! Maga a békesség Istene pedig szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. Hú az, aki elhív erre titeket; és Ő meg is cselekszi azt.

Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, az Isten szeretete, és a Szentlélek megáldó és vigasztaló közössége legyen mindnyájatokkal, most és örökkön-örökké! Ámen